

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei

Į 2026-03-12 SD-(110-9.1.1-E-6275)-229

Susipažinti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos
ministerijai

Lietuvos šaulių sąjungai

DĖL LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS PRISKYRIMO VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTAMS

Finansų ministerija gavo Valstybės kontrolės 2026-03-12 raštą Nr. SD-(110-9.1.1-E-6275)-229, kuriuo siūloma įvertinti galimybę Lietuvos šaulių sąjungą (toliau – LŠS) priskirti viešojo sektoriaus subjektams. Jame pažymite, kad viešojo sektoriaus subjektų identifikavimas yra svarbus siekiant užtikrinti teisingą valstybės ataskaitų rinkinio sudarymą ir visų valstybės kontroliuojamų subjektų finansinių duomenų pateikimą viešojo sektoriaus finansinėse ataskaitose. Šiuo raštu teikiame savo pastebėjimus.

Viešojo sektoriaus subjekto ir lemiamo poveikio sąvokos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme (toliau – VSAĮ). Vadovaujantis 2 straipsnio 20 punktu, **viešojo sektoriaus subjektai yra:**

- 1) biudžetinės įstaigos;
- 2) pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, kuriems vienas ar keli (kartu) šios dalies 1 punkte nurodyti subjektai daro lemiamą poveikį;
- 3) pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, kuriems vienas ar keli (kartu) šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti viešojo sektoriaus subjektai daro **lemiamą poveikį**;
- 4) išteklių fondai;
- 5) mokesčių fondai;
- 6) fondų fondai.

Lemiamas poveikis VSAĮ 2 straipsnio 8 punkte apibrėžiamas kaip poveikis kitam subjektui, atsirandantis, kai viešojo sektoriaus subjektas:

- 1) įgyvendina valstybės valdomose įmonėse ir savivaldybių valdomose įmonėse savininko (akcijų valdytojo) ir pelno nesiekiančiuose juridiniuose asmenyse savininko teises ir pareigas arba
- 2) turi daugiau kaip pusę kito subjekto dalyvių balsavimo teisių, arba
- 3) pagal susitarimus su kitais subjekto dalyviais gali spręsti, kaip panaudoti daugiau kaip pusę to subjekto dalyvių balsų, arba

4) turi teisę rinkti (skirti) arba atšaukti (atleisti) subjekto vadovą, daugumą subjekto valdymo ar priežiūros organo narių, arba

5) turi teisę priimti sprendimą likviduoti subjektą ir gauti didžiąją paskirstomo grynojo turto ar nuosavo kapitalo dalį.

Norėtume atkreipti dėmesį, kad VSAĮ pateikiamas lemiamo poveikio sąvokos apibrėžimas, kuris yra esminis nustatant viešajam sektoriui priskirtinus ir į subjektų grupės ataskaitų rinkinius įtrauktinus subjektus, yra paremtas 35-ajame Tarptautiniame viešojo sektoriaus atskaitomybės standarte „Konsoliduotos finansinės ataskaitos“ (toliau – 35-asis TVSAS) apibrėžtu kontrolės principu, įvardijamu kaip konsolidavimo pagrindas. Remiantis 35-uoju TVSAS, subjektas kontroliuoja kitą subjektą, kai subjektas gauna ar turi teisę gauti naudą dalyvaudamas kito subjekto veikloje, ir gali paveikti tos naudos pobūdį ar dydį naudodamas galią, kurią turi kitam subjektui. Standarto priede nurodoma, kad teisės, kurios suteikia galią valdyti kito subjekto veiklą, pavyzdžiui, teisė paskirti ar nušalinti subjekto vadovybę ar daugumą jos narių, nulemti balsavimo rezultatus, valdyti turtą, priimti strateginius sprendimus ir kitos padeda įvertinti, kad subjektas turi kontrolę kito subjekto atžvilgiu.

Pažymėtina, kad LŠS įstatymas numato valstybės institucijų vaidmenį LŠS valdyme ir veikloje, tačiau šis vaidmuo, nors ir turi kai kuriuos požymius, tačiau neatitinka nė vieno VSAĮ nurodyto lemiamo poveikio apibrėžties kriterijaus, nes:

- viešojo sektoriaus subjektai neįgyvendina LŠS savininko teisių ar pareigų. LŠS yra savanoriška ir savaveiksmė sukurta asociacija (LŠS įstatymo 2 str. 4 d.), kuri, kaip viešasis juridinis asmuo, teises ir pareigas įgyvendina per savo valdymo institucijas (LŠS įstatymo 5 str. 2 d.). Ji veikia pagal specialų įstatymą ir savo statutą, o ne vykdo funkcijas pagal kontroliuojančios institucijos patvirtintus įstatus, neįgyvendina valstybės politikos, nedalyvauja ją formuojant, neatlieka viešojo administravimo funkcijų, neturi įgaliojimų priimti administracinius sprendimus;

- Aukščiausioji LŠS institucija yra LŠS suvažiavimas, kurį sudaro išrinkti rinkinių ir padalinių atstovai ir pagal pareigas dalyvaujantys šauliai (LŠS įstatymo 29 str. 1 d.). Visi klausimai suvažiavime sprendžiami paprasta suvažiavime dalyvaujančių LŠS narių balsų dauguma (LŠS įstatymo 29 str. 6 d.), todėl viešojo sektoriaus subjektai neturi LŠS dalyvių balsavimo teisių ir pagal galiojančius susitarimus negali spręsti, kaip panaudoti daugiau kaip pusę dalyvių balsų;

- Renkant LŠS vadą, būtinas LŠS suvažiavimo pritarimas (LŠS įstatymo 30 str. 6 d.); viešojo sektoriaus subjektai neturi teisės vienašališkai atleisti (nušalinti) LŠS vado iš pareigų (LŠS įstatymo 30 str. 7–9 d.);

- LŠS gali būti reorganizuojama ir likviduojama tik atskiru įstatymu (LŠS įstatymo 59 str.).

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad rengiant valstybės ir nacionalinių metinių ataskaitų rinkinius, siektina, kad šių ataskaitų rinkinių apimtis būtų iš esmės lygi valdžios sektoriaus apimčiai. Pažymime, kad pagal institucinių sektorių ir subsektorių klasifikatorių (ESA/2010), LŠS priskiriama ne valdžios sektoriui (S.13), o nacionalinėms privačioms ne finansų bendrovėms (S.11002).

Sutinkame, kad yra reikšmingas Vyriausybės, kuri Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 1 punktu yra įgaliota garantuoti valstybės saugumą, vaidmuo LŠS valdyme, nes ši asociacija pagal įstatymą vykdo funkcijas, glaudžiai susijusias su nacionalinio saugumo, pilietinio pasipriešinimo ir valstybės gynybos užtikrinimu, todėl įstatymų leidėjas yra pasirinkęs

sustiprinto valstybės dalyvavimo jos valdyme ir veiklos koordinavime modelį, tačiau, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad LŠS nelaikoma valdžios sektoriaus dalimi, daroma išvada, kad pagal VSAĮ lemiamo poveikio sąvoką, kuri paremta 35-ajame TVSAS nustatytu kontrolės principu, galiojančios LŠS įstatymo nuostatos, nustatančios šios asociacijos santykį su Vyriausybe, kariuomene, Krašto apsaugos ministerija ir kitomis institucijomis, nesudaro galimybės pagal galiojančio VSAĮ nuostatas priskirti LŠS viešojo sektoriaus subjektams.

Taip pat suprantame, kad pagal LŠS įstatymo 13 straipsnio 4 dalį, LŠS vadovybės ir kitų nuolatinės šaulio tarnybos pareigybų, kurių sąrašą¹ tvirtina Vyriausybė, darbo užmokestis 146 LŠS pareigybei (iš virš 18 tūkst. šaulių) mokamas iš Krašto apsaugos ministerijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, tačiau nemanome, kad tai galėtų būti pakankamas argumentas laikyti LŠS viešojo sektoriaus subjektu.

Atsižvelgiant į tai, kad:

- viešojo sektoriaus subjektų grupės konsoliduotų ataskaitų, taip pat ir valstybės bei nacionalinio ataskaitų rinkinių tikslas – parodyti bendrą finansinį vaizdą apie grupės turtą, įsipareigojimus, finansavimą, ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas, rezultatus ir pinigų srautus (tuo tikslu eliminuojant grupės subjektų tarpusavio sandorius);
- LŠS rodiklių dalis lyginant su Krašto apsaugos ministerijos grupės ar valstybės konsoliduotais rodikliais yra nereikšminga:

Duomenys už 2024 m. (mln. eurų)	LŠS	Krašto apsaugos ministerijos grupės	LŠS dalis nuo KAM grupės	Valstybės	LŠS dalis nuo valstybės	Nacionalinis
Turtas iš viso	16,3	5 962	0,27%	45 406	0,04%	86 688
Grynasis turtas	9,3	79,5	11,70%	2 045	0,45%	39 044
Pajamos iš viso	14,23	1301	1,09%	18 150	0,08%	28 523
Sąnaudos iš viso	-14,17	-1288	1,10%	-43 824	0,03%	-25540
Grynasis metų rezultatas	0,06	12,8	0,47%	-25 674*	0,00%	-2983

*Didelis neigiamas rezultatas susidarė dėl valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms. Šių sandorių įtaka Nacionaliniame ataskaitų rinkinyje eliminuota.

- LŠS ataskaitos yra audituotos ir skelbiamos viešai, taip užtikrinant LŠS finansinį skaidrumą;
- valstybė turi prieigą ne tik prie finansinių ataskaitų, bet ir prie detalesnių duomenų per galimybę Vyriausybės įgaliotai institucijai atlikti LŠS finansinį ir veiklos auditą,

nematome pagrindo keisti Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, siekiant LŠS priskyrimo prie viešojo sektoriaus subjektų, tačiau esame pasirengę tai svarstyti atsiradus papildomiems argumentams.

Sonata Lebednykienė, tel. +370 678 01 697, el. p. sonata.lebednykiene@finmin.lt
Iveta Siniūtė, tel. +370 690 32 165, el. p. iveta.siniute@finmin.lt

¹ Lietuvos šaulių sąjungos nuolatinės šaulio tarnybos pareigų, kurias einantiems šauliams darbo užmokestis mokamas iš Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, sąrašas, patvirtintas 2023 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 181 „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo įgyvendinimo“